

Nullò Facchini

Instruktør og kunstnerisk leder af Cantabile 2

Af John Andreassen

Teatergruppen blev oprettet i Copparo i Italien i 1983 og har siden 1990 været egnsteater i Vordingborg Kommune, hvor de hvert andet år arrangerer den internationale Waves Festival.

Interviewet med Nullò Facchini (NF) fandt sted på Roskilde Bibliotek tirsdag 20. januar 2015 før Human Specific Performing Arts-forestillingen, "Ord mellem rum".

Cantabile 2 drev mellem 1985 og 2008 School of Stage Arts (SoSA) – en 3-årig performance-uddannelse uden offentlig støtte og uden SU, hvor de studerende selv betalte opholdet.

"Ca. 2/3 af eleverne på School of Stage Arts kom fra Danmark og 1/3 fra forskellige andre lande. De skulle helst være mindst i begyndelsen af 20'erne for at have livserfaring nok til en uddannelse, der krævede så meget selvstændighed af dem", understreger Nullò Facchini.

Der meldte sig som regel 80-90 til optagelse. Nogle blev sorteret fra i en forsortering, og resten kom til optagelsesprøve en hel dag, hvor alle var i rummet samtidig. Hver enkelt havde forberedt scenisk materiale efter eget valg. Herudover kom de igennem en lang række opgaver, øvelser og improvisationer, hvor mange var på gulvet samtidig. Afslutningsvis var der en samtale, inden man valgte 6-8 ud. Enkelte faldt dog af og til fra undervejs i de 3 år.

Uddannelsen

School of Stage Arts byggede på en arbejdsfilosofi, hvor det skabende stod i

centrum i stedet for den klassiske arbejdsdeling mellem skabende og udførende. Performererne skulle strengt taget skabe alt fra bunden og hele vejen. En eventuel instruktør var - og er - ifølge NF mere en koordinator; en der støtter op om performerens planer. Selvstændighed var - og er - det vigtigste for en performer.

NF karakteriserer endvidere skolen som en form for projektmageruddannelse indenfor det fysiske teater – med stemmearbejde som en del af det fysiske udtryk. Man kan sige, at den basale arbejdsmetode var det, der sidenhen er blevet kendt som *devising*. Et ord som har gjort arbejdsmetoden mere bredt kendt, men som altså har eksisteret som arbejdsform på School of Stage Arts længe før ordet kom på mode.

Første år blev eleverne introduceret til en række forskellige krops- og stemmeteknikker, som de selv skulle bearbejde og skabe et personligt udtryk ud fra. Teknikker kunne fx være postbutoh, nycirkus, installationskunst, modern dance, method acting m.v. Undervisningsmoduler i en bestemt teknik havde en varighed af 2-4 uger. Desuden var morgentræning og performancehistorie en fast del af undervisningen.

Andet år udviklede eleverne efterhånden deres egen træning, lavede små forestillinger og deltog i festivaler. Efterhånden begyndte de også at lede efter teatre i udlandet, som de selv kontaktede med henblik på at få et halvt års praktik på tredje år. Hjemme igen delte de deres erfaringer med de andre elever gennem arbejdsdemonstrationer og fremlæggelse, hvorefter 3. år blev afsluttet med en større, fælles forestilling.

Kunst før pædagogik

"SoSA lagde mere vægt på kunst end på pædagogik. Det var en mesterlære-uddannelse. På et tidspunkt var der en japansk danser og koreograf, som godt kunne finde på at sige "You shit!" til folks arbejde. Dels på grund af begrænsede engelskkundskaber, dels som en del af en japansk undervisningsmetode. Skolens hensigt var at ruste sine elever så meget som muligt til en hård branche", understreger NF. Normalt var der undervisning med en lærer 5½ timer dagligt 5 dage om ugen og en hel del forberedelsesopgaver derudover, så en arbejdsuge kunne nogle gange blive lang. Men eleverne boede på skolen og kunne bruge den døgnnet rundt, hvis de havde behov for det. Og mange arbejdede intenst.

På SoSA talte man om flere former for scenekunst og ikke bare performance.

Hvad der er performance eller performance-teater er svært at sige, mener NF:

Der er så mange forskellige definitioner, og der er så mange forskellige former. Vi kaldte vores uddannelse for Stage Arts, noget der ikke lå fast én gang for alle men netop kunne udvikle sig med tiden og de studerende, der var der. Men måske kan man skelne mellem de klassiske uddannelser og performanceuddannelse på den måde, at performeren hovedsagelig udfører handlingsforløb, hvorimod den klassiske skuespiller fortolker en karakter og dennes psykologi.

Ud fra sine mangeårige erfaringer med teater og uddannelse af performere mener NF ikke, at de nuværende, statsanerkendte uddannelsesinstitutioner på scenekunst-området vil være i stand til at lave en tilstrækkelig dybtgående performance-uddannelse. Det bør være en selvstændig uddannelse.

Om det skal være en hel Bachelor- og Kandidatuddannelse på 4-5 år, er han imidlertid usikker på.

"Dengang jeg underviste på Statens

Teaterskole, var der en del, der virkede skoletrætte på tredje eller fjerde år. De brændte for at komme ud og arbejde i den professionelle verden", siger NF.

Mange skuespillere og performere har ingen formel uddannelse og klarer sig alligevel ligesom mange, der har en uddannelse. Der er ingen garanti for succes, hverken med eller uden uddannelse. Arbejdsløshedsprocenten for skuespillere fra SoSA var i 90'erne kun 2% lavere end for de, der kom fra fx Statens Teaterskole.

Desværre har der i årevis været en dyb uddannelsesideologisk kløft mellem "de klassiske" og "de moderne", og der er ikke en bred anerkendelse af, at skuespillertræning og performertræning - for nu at bruge de to termer - er grundlæggende forskellige.

En fremtidig performanceuddannelse

I dag burde en performance-uddannelse nok laves mere i samarbejde med universitetsverdenen - i et partnerskab - for dér er en meget åben og nysgerrig tilgang og et godt udgangspunkt for den konceptuelle del af performance, mener NF og tilføjer: "En performer skaber ofte sit eget koncept og har meget brug for at kunne blive konfronteret også på det konceptuelle plan".

Et af de elementer, NF forestiller sig en dag kunne indgå i et uddannelsesforløb, der retter sig mod performance, er noget, Cantabile 2 har været optaget af de seneste år: Human Specific Performing Art, et område af scenekunsten som teatret har medvirket til at udvikle. Human Specific er en publikumsnær og sensorisk deltagerinvolverende (participatory) form, hvor den enkelte tilskuer er i centrum. Det er forestillinger, hvor der kun er få tilskuere ad gangen - til tider kun én ad gangen - så publikum får en mere personlig og intens oplevelse i mødet med performerne og med forestillingen.